

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asia	Lausunto aluevalituksen johdosta asiassa 264/03.04.04.04.09/2026
Valittajat	Harri Oksanen ja Keuruun Perussuomalaiset ry
Lausunnon antaja	Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus
Lausunnon antajan edustaja ja prosessiosoite	hallinto- ja lakiasiaintojohtaja Johanna Aalto (johanna.aalto@hyvaks.fi/050 434 6544) Keski-Suomen hyvinvointialue/kirjaamo Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä kirjaamo@hyvaks.fi
Valituksenalainen päätös	Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97
Valitus	Harri Oksasen ja Keuruun Perussuomalaiset ry:n (jälj. valittajat) tekemä valitus koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöstä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta siltä osin kuin päätös koskee muuta kuin Keuruun terveyskeskuksen vuodeosaston lakkauttamista, jotka koskevat vaatimukset ja perustelut on esitetty Keuruun kaupungin erillisessä valituksessa. Valittajat vaativat, että päätös kumotaan valituksenalaisilta osin tai toissijaisesti palautetaan uudelleen valmisteltavaksi, koska valittajien mukaan päätös perustuu puutteelliseen selvitykseen ja vaikutusarviointiin. Lisäksi valittajat vaativat, että päätöksen täytäntöönpano määrätään kiellettäväksi valituksenalaisilta osin. Edelleen valittajat vaativat, että hyvinvointialue veloitetaan toimittamaan hallinto-oikeudelle päätöksen perusteena käytetyt asiakirjat, laskelmat ja vaikutusarviot, jotta päätöksen lainvoimaisuus voidaan tutkia.
Selostus asiasta	<i>Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukainen toisen vaiheen palveluverkko</i> Keski-Suomen hyvinvointialueen (jälj. hyvinvointialue) hallintosäännön 16 §:n mukaan palveluverkosta päättäminen kuuluu aluevaltuuston toimivaltaan. Valituksen alainen päätös koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen toisen vaiheen palveluverkkoa, josta on päätetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025 (§ 97).

Toisen vaiheen palveluverkkotyön tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin toimintamallien kuin siihen liittyvien muiden kustannusten, kuten kiinteistöjen näkökulmasta. Tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen, että ne ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla järjestettyjä, lainsäädännön sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia. Näin voidaan luoda edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa.

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 97 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukaisen toisen vaiheen palveluverkon ja palveluverkon periaatteet esityksen seuraavilla (1–3) muutoksilla:

1. Selvitetään vuoden 2026 aikana sotepisteen tarpeellisuutta Huhtasuo-Seppälä-Tourula alueelle.
2. Pihtipudas-Konnevesi-Kuorevesi-sotepisteiden osalta hoidon jatkuvuus turvataan. Oma hoitaja-lääkäri -työpari nimetään asiakkaille jatkossa lähimmiltä sote-aseteilta. Palvelupisteillä järjestetään ammattilaisten lähivastaanottoja tarpeen mukaan. Uusilla palvelupisteillä omalääkärin vastaanotto on myös mahdollinen. Etä- ja digipalvelut täydentävät palveluita.
3. Tekstilisäys palveluverkkoon vanhusten hoivan kokonaisuuden uudelleenarvioimiseen: *Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyvaksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita (aluevaltuuston hyväksymä esitys liitteenä).*

Vaatimukset

Hyvinvointialue vaatii, että valitus hylätään. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Lisäksi hyvinvointialue vaatii, että vaatimus täytäntöönpanokiellon määräämisestä hylätään perusteettomana ja että asia käsitellään kiireellisenä.

Perustelut

Oikeudelliset perusteet

Hyvinvointialuelain 140 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hyvinvointialuelain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Edelleen 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintopäätöksen perustelemisesta säädetään hallintolain 45 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Pykälän 2 momentissa on säädetty poikkeuksista perusteluvollisuuteen.

Suomen perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, *järjestämislaki*) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeen ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Valmiuslain 12 §:n mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä on huolehdittu hallintolain 31 §:ssä tarkoitetulla tavalla

Valittajat ovat valituksessaan esittäneet, ettei valituksenalainen päätös perustuisi riittäviin ja todennettaviin vaikutusarvioihin erityisesti saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden, kuljetusvaikutusten, päivityskuorman sekä häiriö- ja poikkeusolovalmiuden osalta. Viranomaisen selvittämisvelvollisuuden sisältöön kuuluu ensinnäkin huolehtia asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Velvollisuuden toteuttamiseksi viranomainen laatii selvityksiä joko itse tai hankkii niitä toisilta viranomaisilta ja tarpeen vaatiessa pyytää selvitystä myös asianosaisilta tai luotettavalta ulkopuoliselta taholta. Toiseksi selvittämisvelvollisuuden sisältöön kuuluu tosiasioiden arviointi, joka sisältää erityisesti arviointia hankitun tai saadun selvityksen paikkansapitävyydestä ja merkityksestä käsiteltävän asian kannalta. Kolmanneksi selvittämisvelvollisuuden piiriin kuuluu niiden oikeussäännösten tunteminen ja tarpeen vaatiessa selvittäminen, joilla lain mukaan on vaikutusta asian ratkaisuun. Koska viranomaisen on perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan noudatettava toiminnassaan tarkoin lakia, sen on itse tunnettava asiaan sovellettava laki tai tarvittaessa hankittava siitä selvitys (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus, 2023, 3., uudistettu painos, s. 444). Hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan asian riittäväällä selvittämisellä tarkoitettaisiin sitä, että viranomainen hankkii tiedot ja selvitykset, joilla se arvioi olevan merkitystä asian ratkaisemiselle.

Hyvinvointialue toteaa, että asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä on huolehdittu laatimalla vaikutusten arvioinnin malli, jossa arvioidaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia systemaattisesti elinvoimaan, talouteen, ympäristöön, hyvinvointialueen henkilöstöön, alueen ihmisiin (eri ikä- ja väestöryhmiin), maaseutuun sekä kaupunkiseutuun. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu päätöksenteon tueksi esille sekä kielteiset että myönteiset vaikutukset, joita päätöksillä voi olla ja joihin päätöksen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota.

Palveluverkkotyöhön liittyvä vaikutusten arviointi on laadittu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa laadittiin viranhaltijatyönä alustava arviointi palveluittain, ja se julkaistiin osana palveluverkkoesitystä 8.10.2025. Lopullisessa arvioinnissa on otettu huomioon lausuntokierroksella saatu palaute ja täydennetty arviointia sen pohjalta. Tässä yhteydessä on toteutettu tosiasioiden arviointia, jolloin saadun selvityksen painavuutta ja toisaalta mahdollista epätasällisyyttä, epäluotettavuutta tai puutteellista relevanssia on tarkasteltu osana kokonaisuutta. Lopullinen arviointi koostuu laajasta yhteisestä katsauksesta sekä palvelukohtaisista arvioista. Palvelukohtaiset arviointitaulukot sisältyvät päätöksen liitemateriaaleihin. Näin ollen hyvinvointialue katsoo, että asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä ja tosiasioiden arvioinnista on huolehdittu hallintolain 31 §:n tarkoittamalla tavalla.

Päätös on perusteltu hallintolain 45 §:n edellyttämällä tavalla

Valittajat ovat valituksessaan tuoneet esille, että palveluverkkoesityksessä todetaan vaikutusten arvioinnin olevan erillisessä dokumentissa, jolloin päätöksestä ja sen liitteistä ei valittajien mukaan kävisi ilmi ratkaisun tosiasiallinen tietoperusta. Valittajien mukaan tämä heikentää myös hallinto-oikeuden mahdollisuutta toteuttaa tehokasta laillisuusvalvontaa. Hyvinvointialue toteaa, että vaikutusten arviointi on sisällytetty esityksen oheisaineistoksi sen laajuuden vuoksi: vaikutusten arviointi on ollut 50 sivua pitkä ja palvelukohtainen vaikutusten arviointi sisältänyt 48 diaa. Vaikutusten arvioinnin sisällyttäminen erillisenä asiakirjanaan osaksi päätöstä ei tarkoita, etteikö vaikutusten arviointi olisi ollut päätöksentekijöiden käytössä täysimääräisesti tai etteikö se ilmenisi päätöksestä. Vaikutusten arvioinnin laajuus tätä vastoin osoittaa, että hyvinvointialue on toteuttanut hallintolain 31 §:n mukaista selvittämisvelvollisuuttaan asiassa kattavasti.

Hallintolain 45 §:n 1 momentti ei edellytä, että kaikki ratkaisuun vaikuttaneet selvitykset sisältyvät päätöstekstiin valittajien esittämällä tavalla. Olennaista on, että ratkaisun perustelut ja tietopohja ovat tunnistettavissa ja olleet päätöksentekijöiden käytettävissä, ja että päätös on perusteltu sillä tavoin selvästi ja riittävästi, että perustelut ovat tehokkaasti turvanneet asianosaisten oikeuden saada perusteltu päätös ja hakea siihen muutosta. Laajan vaikutusten arvioinnin esittäminen liite- ja oheisaineistossa on vakiintunutta hallintokäytäntöä eikä tee päätöksestä hallintolain 45 §:n 1 momentin vastaisesti puutteellisesti perusteltua. Näin ollen ei voida todeta, että päätöksen perustelut jäisivät puutteellisiksi sen vuoksi, että vaikutusten arviointi on esitetty erillisessä asiakirjassa. Hyvinvointialue katsoo edellä todetut näkökohdat huomioon ottaen, että valituksenalaisesta päätöksestä ilmenee riittävästi perusteet päätökselle ja se on siten perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Monikanavaisuus ja digipalvelut eivät vaaranna tosiasiallista saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta

Valittajat ovat valituksessaan esittäneet, että monikanavaisuus ja digipalvelut olisi valituksenalaisessa päätöksessä esitetty tosiasiallisesti fyysisiä palveluja korvaavina ilman konkreettista näyttöä siitä, että ne turvaavat palvelujen yhdenvertaisen saavutettavuuden väestöryhmille, joilla ei ole tosiasiallisia edellytyksiä digipalvelujen käyttöön. Hyvinvointialue toteaa, että digitaalisuus on aito vaihtoehto jo hyvin monille asiakkaille ja potilaille. Palveluverkkomateriaalissa todetaan esimerkiksi se, että palvelupistekonseptilla "Palvelun/hoidon tarpeen arvion perusteella liikkuvaa palvelua tarjotaan erityisesti niille, joiden on hankala hakeutua palveluun lähimmälle sosiaali- ja terveysasemalle omalääkärin tai omahoitajan vastaanotolle tai jotka muusta syystä hyötyvät erityisesti lähipalvelusta."

Hyvinvointialue toteaa, että valituksenalaisessa päätöksessä ei edellytetä palvelujen käyttämistä digitaalisesti eikä korvata fyysisiä palveluja digipalveluilla, vaan digipalvelut täydentävät palveluvalikoimaa osana monikanavaista kokonaisuutta. Hyvinvointialueen RAI-arviointitiedon perusteella noin 80 % ikääntyneistä kykenee käyttämään digitaalisia palveluja ilman estettä. Noin 20 %:lla etähoiva ei ole tarkoituksenmukaista esimerkiksi muistisairauden tai kognitiivisen toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi. Näille asiakasryhmille turvataan palvelut muilla järjestämistavoilla, kuten lähipalveluina, kotihoitona ja liikkuvina palveluina. Monikanavaisuuden konkreettinen mitoitus ja kohdentaminen eri väestöryhmille kuuluu palvelujen toimeenpanovaiheeseen. Hyvinvointialue vastaa toimeenpanossa siitä, että palvelut ovat saavutettavissa myös niille, joilla ei ole edellytyksiä digiasiointiin.

Kela-takseja koskeva vaikutusten arviointi on ollut riittävää

Valittajat ovat valituksessaan esittäneet, että Kela-takseja koskeva vaikutusten arviointi olisi valituksenalaisen päätöksen osalta ollut riittämätöntä, koska laskentamallit ja kuntakohtaiset vaikutukset eivät valittajien mukaan käy ilmi päätöksestä. Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkotyön vaikutusten arvioinnin yhteydessä on esitetty kokonaisarvio Kela-korvattavien matkojen käytöstä, ja Kelalta saadut tiedot on sisällytetty päätösliitteenä olevaan materiaaliin myös kuntakohtaisesti. Vaikutusten arvioinnissa Kela-takseja on käsitelty seuraavasti:

Lausuntokierroksella moni sidosryhmä otti kantaa asiakkaille lisääntyneen matkustustarpeen vuoksi lisääntyneisiin kustannuksiin. Erityisesti pohdittiin kasvavia Kela-taksien kustannuksia. Tällä hetkellä Kela-taksien käytössä on suuria kuntakohtaisia eroja. Aukaskohtaiset korvaukset nousevat mitä kauempana Jyväskylästä kunta sijaitsee. Kela-korvattavia taksimatkoja tehtiin vuonna 2024 yhteensä 11,1 miljoonalla eurolla.

Suuri osa Kela-korvattavista matkoista on oman kunnan ulkopuolelle, kun hakeudutaan hoitoon esimerkiksi Jyväskylään. Kunnissa, jotka ovat kauempana Jyväskylästä, korvattiin taksimatkoja enemmän suhteessa väestöön ja matkat olivat kalliimpia. Korvausten saajia suhteessa kunnan väestöön oli vähiten Jyväskylässä 7,9 % ja eniten Kinnulassa 39,8 %.

Taksimatkasta voi saada Kela-korvausta terveydentilan tai puutteellisten liikenneolosuhteiden vuoksi. On arvioitu, että palveluverkkoesityksessä esitettyjen sote-toimipisteisiin tulevien muutosten myötä Kela-korvattavien taksimatkojen määrä kasvaa noin 7 400 matkaa vuodessa*. Arviossa on huomioitu poistuvien/palvelupisteiksi muuttuvien sote-toimipisteiden käyntimäärät vuodelta 2024 sekä asiakkaiden ikäjakauma. Arviossa on otettu huomioon liikkuvien palveluiden ja digitaalisten palveluiden lisääminen. Kela-korvattavien taksimatkojen kustannukset voivat kasvaa arviolta noin 0,52 M€.

Kela-korvattavien matkojen määrät ja osuudet matkoista kunnan ulkopuolelle on sisällytetty myös palvelukohtaisen vaikutusten arvioinnin dialle 63. Näin ollen hyvinvointialue pitää valittajien väitettä Kela-takseja koskevan vaikutusten arvioinnin riittämättömyydestä perusteettomana ja katsoo vaikutusten arvioinnin olleen Kela-taksien osalta tätä vastoin riittävää.

Päätöksen operatiivinen toimeenpano ei vaaranna oikeusturvaa

Valittajat ovat valituksessaan esittäneet huolen siitä, että palveluverkkoesityksessä todetaan lomakausien supistusten ja aukioloaikojen muutosten olevan normaalia operatiivista toiminnan sopeuttamista, mikä voisi valittajien mukaan johtaa tosiasialliseen palvelujen heikentämiseen ilman muutoksenhakuelpoista päätöstä. Hyvinvointialue kiistää valittajien väitteen siitä, että valituksenalainen päätös olisi yksittäinen ja konkreettinen palvelumuutos, joka edellyttäisi järjestämisvastuun täyttymisen osoittamista päätöshetkellä yksityiskohtaisesti ja todennettavasti palvelukohtaisella tasolla. Aluevaltuuston päätös on luonteeltaan strateginen ja järjestämisvastuuta koskeva palveluverkkopäätös, jossa linjataan palvelujen tuottamisen rakenteista ja periaatteista koko hyvinvointialueella.

Hyvinvointialuelain mukaisessa laillisuusvalvonnassa arvioinnin kohteena on ennen kaikkea se, onko päätös tehty toimivallan puitteissa, asianmukaisessa järjestyksessä ja lain edellyttämällä selvitystasolla. Hyvinvointialue toteaa, että valituksenalainen päätös ei itsessään muuta yksittäisten palvelupisteiden aukioloaikoja eikä sisällä välittömästi yksilöitäviä ratkaisuja palvelujen lakkauttamisesta tai supistamisesta tai muuta yksittäisen asiakkaan oikeutta palveluihin. Jos toimeenpanossa tehtäisiin yksittäisiä oikeusvaikutteisia ratkaisuja, niistä olisi tehtävä erilliset muutoksenhakuelpoiset päätökset. Näin ollen hyvinvointialue katsoo, ettei palveluverkkopäätös vaaranna oikeusturvaa.

Aluevaltuuston päätös on valmiuslain 12 §:n mukainen

Valittajat ovat valituksessaan esittäneet, että palveluverkkopäätöksessä varautumisvaikutuksia ei ole esitetty konkreettisesti riskitasoa vastaavasti valmiuslain 12 §:n edellyttämällä tavalla. Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkopäätöksessä on käsitelty varautumista strategisella tasolla, ja valmiuslain 12 §:n mukaista varautumisvelvollisuutta toteutetaan osana jatkuvaa toimeenpanoa. Hyvinvointialueen palveluverkkomateriaalin päätösluonnoksessa on kuvattu häiriö- ja poikkeusoloihin varautumista seuraavasti:

Kriisivalmius ja toimintakyky

Hyvinvointialue tunnistaa poikkeusoloihin varautumisen keskeiseksi osaksi palveluverkkoa. Palveluverkon suunnittelussa on huomioitu häiriö- ja poikkeusolot jatkuvuudenhallinnan ja varajärjestelyjen näkökulmasta. Suurempien yksiköiden arvioidaan parantavan kykyä selviytyä yleisemmistä häiriötilanteista, kuten sähkö-, vesi- tai tietoliikennehäiriöistä, sillä niissä on paremmat varavoima- ja korvaavat järjestelmät. Ensihoidon roolia maakunnallisena turvaverkkona vahvistetaan, ja ensihoidon palveluista viestitään kuntalaisille entistä aktiivisemmin. Häiriötilanteiden vaikutukset arvioidaan ja tarvittavista kehittämistoimenpiteistä laaditaan erillinen suunnitelma osana palveluverkon toimeenpanoa.

Huoltovarmuus ja omavaraisuus

Palveluverkon tiivistämistä ei tehdä huoltovarmuuden kustannuksella vaan isommat yksiköt mahdollistavat tehokkaamman logistiikan, lääkkeiden ja tarvikkeiden hallinnan sekä varastoinnin. Jatkossa varmistetaan, että palvelutuotannon kriittisten kiinteistöjen suojaus, varavoima ja väestönsuojat ovat ajantasaiset ja riittävän laadukkaat. Hyvinvointialue kehittää yhteistoimintaa yksityisten palveluntuottajien sekä kuntien kanssa, mikä vahvistaa huoltovarmuutta etenkin asumispalveluissa ja kotihoidossa. Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisen kyvykkyys arvioidaan osana palveluverkon toimeenpanoa, jotta muutosten vaikutukset jatkuvuudenhallintaan sekä huoltovarmuuteen voidaan huomioida.

Henkilöstön ja johtamisen vastuu

Henkilöstön varautumisosaamista vahvistetaan kaikilla tasoilla. Hyvinvointialue varmistaa, että varautumiskoulutus ja harjoittelu toteutuvat systemaattisesti. Yhteistyötä lisätään muiden hyvinvointialueiden ja puolustusvoimien kanssa, jotta kyvykkyys toimia laajoissa häiriötilanteissa vahvistuu. Kuntien ja hyvinvointialueen välisen johtamisketjun selkeyttä lisätään, roolit ja vastuut kriisitilanteissa määritellään yhteisesti. Palveluverkon suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös henkilöstön työ- ja

terveysturvallisuuteen: tilaratkaisut ja mitoitus tukevat työkykyä ja toimintavarmuutta.

Väestön turvallisuuden tunne

Turvallisuuden tunnetta vahvistetaan aktiivisella viestinnällä ensihoidon ja häiriötilanteiden toimintamalleista. Hyvinvointialue huomioi palveluverkossa myös asukkaiden kuljetusturvallisuuden ja logistiikan järjestelyt. Asukkaiden toimintakyky ja yksilöllinen palvelutarve huomioidaan entistä tarkemmin kotona asumisen ja tuetun asumisen suunnittelussa. Liikkuvia ja etähoivapalveluja kehitetään osaksi arjen turvallisuutta.

Hyvinvointialue katsoo yllä oleva huomioon ottaen, että hyvinvointialue on varmistanut tehtäviensä mahdollisimman hyvän hoitamisen myös häiriö- ja poikkeusoloissa. Valituksenalainen päätös ei näin ollen ole valmiuslain 12 §:n vastainen.

Täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Valituksenalainen päätös on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus panna täytäntöön vaiheittain 1.1.2026 alkaen ja päätöksen mukaiset toimenpiteet suorittaa vaiheittain kuluvan vuoden aikana. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus panna täytäntöön osa neuvolapalveluiden, alueellisen osastotoiminnan, sote-toimipisteiden, ikääntyneiden asumisen ja suun terveydenhuollon muutoksista. Henkilöstöä on informoitu sekä toiminnan suunnittelua ja organisointia muutoksen toteuttamiseksi on valmisteltu. Muutosten päätavoitteena on toimintamallin muutos kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi sekä siirtää toiminta huonosti soveltuvista tiloista toisiin tiloihin. Vaikka valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon mukaiset toimenpiteet tehtäisiin, on ne silti mahdollista palauttaa entiselleen. Toimipistemutoksista huolimatta kaikille asukkaille järjestetään lainmukaiset palvelut, vaikka toimipiste, mistä palvelu saadaan, voi muuttua.

Aluevalitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, sillä täytäntöönpanon perusteella tehtävät toimenpiteet voidaan tarvittaessa palauttaa entiselleen. Nykyistä vastaavat palvelut tuotetaan edelleen koko alueella ja palvelut on valituksen menestyessä mahdollista palauttaa nykyiseen muotoon. Näin ollen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus tulee hylätä.

Hyvinvointialue pyytää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen välipäätöksen kiireellisenä ennen 1.3.2026.

Yhteenveto

Asiassa ei ole ilmennyt, että valituksenalainen päätös olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä, että päätöksen tehnyt viranomaisena olisi ylittänyt toimivaltansa tai että päätös olisi muuten lainvastainen. Hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluu arvioida päätöksen lainmukaisuutta hyvinvointialuelain

140 §:n 2 momentin ja muun asiassa sovellettavan lainsäädännön valossa. Hyvinvointialuelain 148 §:n lähtökohtana on täytäntöönpanokelpoisuus ennen lainvoimaa. Täytäntöönpanokielto edellyttää, että valitus kävisi täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi. Tässä asiassa toimeenpano on vaiheittaista ja palautettavissa, eikä oikeussuojan tarve edellytä täytäntöönpanokieltoa.

Lausuntoa koskeva päätöksenteko

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 10.2.2026 § 36

Allekirjoitus

Kati Kallimo
vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Liitteet

Aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 liitteinen ja oheisaineistoinen
Lausuntovaiheen aikainen materiaali